

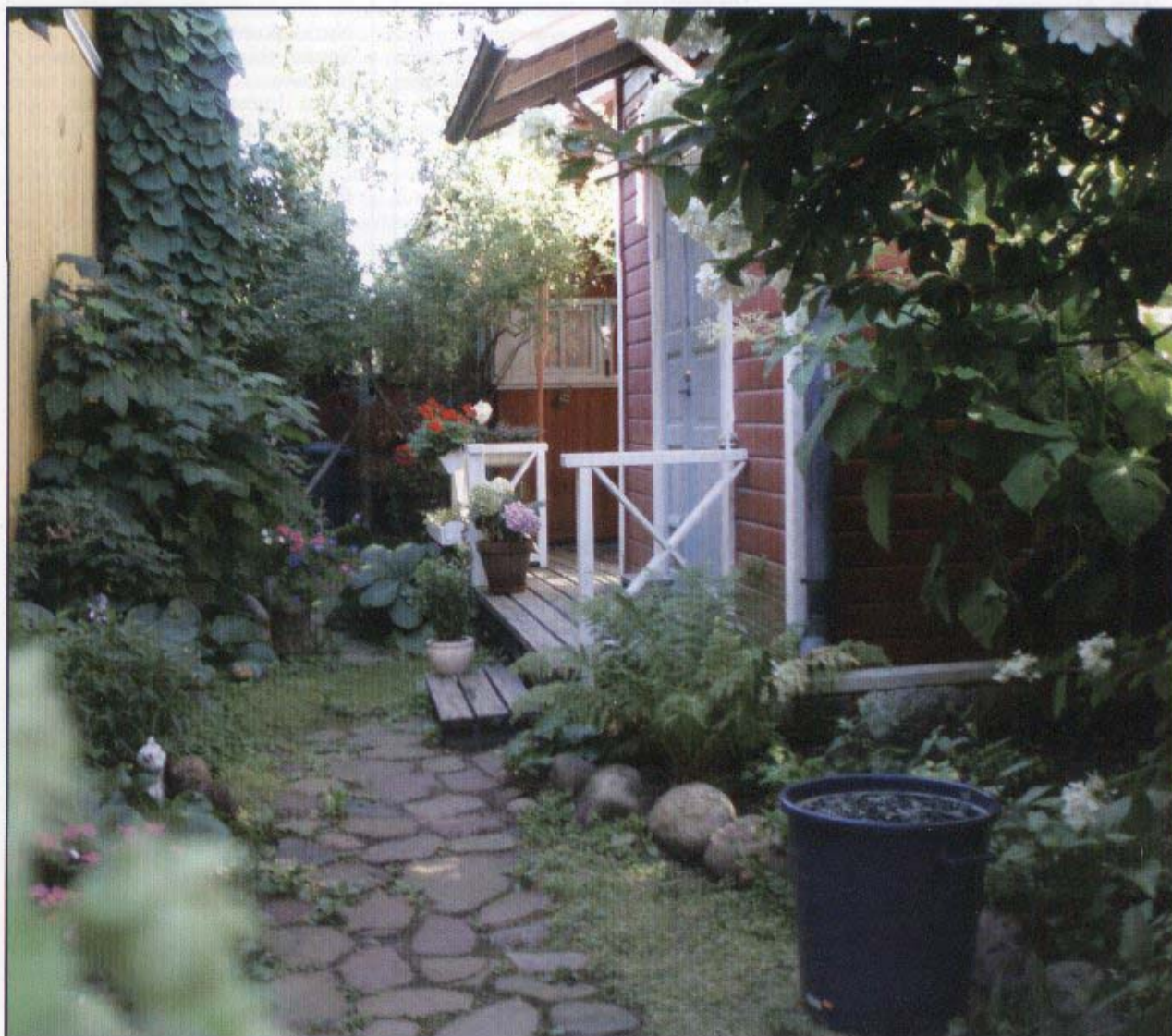
Härmälän, Rantaperkiön ja Sarankulman
kaupunginosien kotiseutujulkaisu

2/2006

NURKKAKUNTA

Rantaperkiön Työväenyhdistys 100 vuotta s. 4.
Skansa Kodit rakentaa Kalmarin alueen s. 6
"Muinainen Metsola oli satu" s. 12

Kuvan kaunis nurkkaus löytyi
Raumalta, minne Härmäkä-Seura
teki kesäretken elokuussa. Muutama
kuva kesätapahtumista sivulla 11.

HÄRMÄLÄ-SEURA RY

Johtokunta 2005

Puheenjohtaja

Lasse Kristeri
Lepolantie 53
33900 Tampere
puh. 2653 165

Varapuheenjohtaja

Altti Heinonen
Sarankatu 14,
33900 Tampere
2652 243, 040 573 9263

Sihteeri

Risto Holopainen
Lepolantie 50
33900 Tampere
2653 042, 040 507 6404

Varainhoitaja

Raija Saramäki
Ojalankyläntie 12
33610 Tampere
3620 010, 050 410 5094

Jäsenet:

Timo Aho
Jaakontie 4 as 8,
33950 Pirkkala
2652 888

Alpo Friman
Härmälänkatu 30 A
33900 Tampere
2652 562

Aarno Ivendorff
Härmälänkatu 25 A4
33900 Tampere
2653 798

Markku Palttala
Eskonp. I F,
33950 Pirkkala
2650 952, 0400 371 024

Anita Fabritius
Pihlajakatu 29
33900 Tampere
265 2592, 050 5645229

Varajäsenet

Juhani Hakala
Härmälänsaarenk. 12
33900 Tampere
3670 964, 050 3302037

Liisa Häikiö
Lentokentänkatu 46
33900 Tampere
040 541 9787

**Seuran pankkitilin numero:
Nordea 215418-3988**

* * * * *

Liittyminen Härmälä- Seuran jäseneksi

Härmälä-Seuran jäseneksi voi liittyä joko sähköpostiosoitteessa: harmalas@saunalahti.fi tai soittamalla johtokunnan jäsenille.
Härmälä-Seuran verkkosivujen osoite on: www.saunalahti.fi/~harmalas
Johtokunnan jäseniltä saa myös muuta tietoa yhdistyksen toiminnasta.

Kokouskutsu

Härmälä-Seuran sääntömääräinen syyskokous pidetään Kuuselan monitoimisalissa Nuolialantie 46, tiistaina 28.11 2006 klo 19.00.

Kahvitarjoilu alkaen klo 18.30,
Härmälän Pelimannit viihdyttävät.
Tielaitoksen projektipäällikkö **Arto Kari** tulee kertomaan ohitustien nykyvaiheista.

Tervetuloa!
Härmälä-Seura ry

NURKKAKUNTA

Nurkkakunta on Härmälä-Seuran toimittama kotiseutujulkaisu.

Lehti ilmestyy kaksi kertaa vuodessa marras- ja toukokuussa.

Päätoimittaja:

Risto Holopainen
Lepolantie 50
33900 Tampere
2653 042, 040 507 6404
holop@kolumbus.fi

Toimitusryhmä:

Lasse Kristeri
Markku Palttala
Juhani Hakala
Aimo Erola

Paino:

Domus-Offset Oy
Teiskontie 9
33500 Tampere
puh. 3141 1000
domusoffset@domusoffset.fi

Jakelu:

3 700 kpl
Rantaperkiön, Härmälän ja Sarankulman kaupunginosien alueille.

Taitto:

Risto Holopainen

Ilmoitushinnat:

1/1 sivu	420 e	4-väri	450 e
1/2 "	220 e		240 e
1/4 "	120 e		140 e
1/8 "	70 e		80 e

ISSN 1458-4980

Lasse Kristeri
Härmälä-Seuran
puheenjohtaja

RAKENTAMINEN JATKUU

■ Pari vuotta sitten kirjoitin tälle palstalle otsikon "Ei Härmälä valmis ole". Otsikko on edelleen ajankohtainen. Juuri kun tuolloin rakenteilla olleet sadat asunnot ovat saaneet asukkaansa, on Kalmarin alueella alkamassa tuhannen uuden asunnon rakentaminen. Asemakaava on vahvistettu ja ensimmäiset parista tuhannesta uudesta härmäläläisestä muuttanevat Nuolialantien varteen vuoden -parin päästä.

Vaikka kaava ei ehkä joka kohdaltaan ole härmäläläisten mieleen, on siinä paljon hyvää ja lausunnoistamme huomioon otettua. Rakennusoikeutta on vähennetty alkuperäisistä luonnoksista neljänneksellä, rakennusten julkisivuilla on tiukat laatuvaatimukset, melu- ja liikennekysymyksiin on paneuduttu huolella, autopaikeutus on "maan alla" jne.

Alueen keskellä on tonttikaupassa kaupungin omistukseen tullut säilytettävä rakennus, johon nyt toivotaan nuoriso- ja muita vapaa-ajantiloja kaikille alueemme asukkaille. Nehän täältä kokonaan puuttuvat.

Ranta-alueita Härmälän saaren läheisyydessä kaupungin on tarkoitus kehittää paitsi veneilyä myös muuta kesäaikaista toimintaa ajatellen. Talviuintipaikkakin sinne sopisi.

Kaava mielestäni mahdollistaa Härmälän – ykköskaupunginoksi nimetyn – arvon mukaisen korkeatasoisen asuntoalueen syntymisen. Täytyy vain toivoa, että asuntojen ostobuumi edelleen jatkuu, ettei koko rakennushankkeen loppuun saattaminen kestä kohtuuttoman kauan. Rakentaminenhan katu-, maansiirto- ja mui- ne toineen aina tuottaa väkisinikin häiriötä ympäristössä.

Teitä ja katuja

Rakentaminen alkaa myös toisella puolella Härmälää. Moottoritien urakkasopimus on tehty ja Tieliikelaitos on jo aloittanut valmistelevat työt Sarankulmassa ja Pirkka-hallin kohdalla. Partolan liikekeskuksen läheisen eritasoliittymän rampeja parannetaan ja päätielle tehdään väliaikaisia kiihdytyskaistoja, jotta liikenne työn aikana sujuisi mahdollisimman hyvin. Nämä parannukset olisivat olleet tarpeen jo aikaisemminkin ja olemme niitä Tiehallinnolle esittäneet, mutta rahoituksen puuttuessa tuloksetta.

Tulevien parin vuoden aikana tietyt haittaa liikennettä ohitus- tiellä Härmälän kohdalla, eikä haitoilta välttyttäne täälläkään. Uskon ja tiedänkin rakentajien tekevän parhaansa, että haitat jäisivät mahdollisimman vähäisiksi. Mahdollista kuitenkin on, että monet nykyisin ohitustietä käyttävät pirkkalalaiset ohjaavat työn aikana autonsa Nuolialantielle, mikä ei ole toivottavaa. Huoli on siitä, että tämä ajoreitin valinta saattaa jäädä pysyväksi moottoritien valmistumisen jälkeenkin.

Kuuselassa, Härmälä – Seuran vuosikokouksen yhteydessä 28.11.2006 pidettävässä avoimessa keskustelutilaisuudessa Tieliikelaitoksen projektipäällikkö **Arto Kari** kertoo työn aikataulusta ym. hankkeeseen liittyvistä asioista.

Tietyöhön liittyy myös joitakin katujärjestelyjä ja muutenkin Härmälän liikennettä pyritään lähivuosina kaupungin toimesta kehittämään muun muassa parantamalla joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä. Tätähän olemme "liikennestrategiasammme" toivoneetkin. Kaupunki on jo valinnut kehittämistyöhön konsultin ja hankkeen aloituskokoukseen on kutsuttu myös Härmälä – Seuran ja Omakotiyhdistyksen edustajat.

Härmälä – Seura toimii

Seura on taas kuluneen kuuman kesänkin aikana toiminut varsin vilkkaasti. On tehty perinteinen kesäretki, vietetty Härmälä – päivää ja tutustuttu valokuvien kautta menneeseen aikaan asuinpaikallamme. Keväällä Seuran historiatoimikunta järjesti Härmälän "huvilarannikolla" kevätkävelyn, jonka osanottajille tarjottiin mahdollisuus tutustua paikan päällä 100 vuotta sitten vietettyyn huvilaelämään, joka oli mahdollista vain Tampereen eliitille. Tavalliselta tamperelaiselta ja härmäläläiseltä alue oli suljettu. Kutsuun vastasi n. 200 kiitollista kuulijaa ja näkijää. Kiitos erinomaisille oppaillemme!

Kun paikallinen historia tuntuu näin vahvasti kiinnostavan sekä vanhoja että uusia asukkaita, historiatoimikunta tarjoaa sitä tulevaisuudessakin; ensi keväänä mahdollisesti tutustumme valtavyylälämme Nuolialantiehen.

Ei Seuran toiminta kuitenkaan pelkkää historian tutkimusta ole. Elämme nykyajassa, seuraamme alueemme kehittämistä aktiivisena osallistujana ja tuomme esiin paikallista näkemystä. Pirkkahallin tonttiakin taas ensi vuonna laajennetaan ja kaavoitetaan, joten seurattavaa riittää.

Tämän kesän aikana Härmälässä asuvia on kiusannut katu- jen auki repiminen. Työ ei ole edennyt suunnitellun aikataulun mukaan. On ollut sopassa liian monta kokkia; on kaukolämpöä, vesijohtoja ja viemäreitä useassa kerroksessa, sähköjohtoja ja puhelinjohtoja ym. Töiden yhteen sovittaja on ollut hakusessa ja suunnitelmatkin ovat olleet puutteellisia. Lienee tilaaja- / tuottajajärjestelmän harjoittelua? Kävelysiltoja kaivantojen yli on luvattu lisätä ja muutenkin tarpeetonta häiriötä vähentää.

Lasse Kristeri

Rantaperkiön Työväenyhdistys juhli 100-vuotista toimintaansa

Yhdistyksen puheenjohtaja Ilpo Pyymäki ja sihteeri Eija Piililä vastaanottavat onnitteluja. Vasemmalla.

Kansanedustaja Piia Viitanen korosti juhlapuheessaan että "kaikkien täytyy päästä pelaamaan", syrjäytyminen on estettävä. Oikealla.

Ahti Jokinen tulkitsti tuttuun tyylinsä Lauri Viitaa. Yllä

Historian tutkija Seppo Tuovinen esitelti kirjoittamansa Rantaperkiön työväenyhdistyksen historiikin.

Taidon ja tahdon talkoilla

- satavuotias Rantaperkiön työväenyhdistys 1906 - 2006

Historiantutkija, filosofian maisteri Seppo Tuovinen on kirjoittanut perusteellisen historiikin Rantaperkiön työväenyhdistyksen taustoista ja toiminnasta. Tuovinen valottaa työväenyhdistyksen historiallista toimintaympäristöä aina keskiajalta alkaen.

Työväenliikkeen synty Suomessa oli hyvin monivaiheinen. Se oli valtava aatteellinen ja poliittinen murros. Tuovisen mukaan suuruusluokaltaan ja seurauksiltaan sille on vaikea osoittaa vertailukohtia Suomen historiasta. Tampereen Työväenyhdistys TTY perustettiin niinkin varhain kuin 1887. Tamperetta ympäröivästä maaseudulta käytiin töissä Tampereella ja aatteet tulivat työläisten mukana myös reuna-alueille. Mesukylän pitäjän Hatanpään kylässä huhtikuussa 1906 perustettu Hatanpään Työväenyhdistys muutti jo marraskuussa nimensä Rantaperkiön Työväenyhdistykseksi. Vastaperustetussa yhdistyksessä todettiin jo heti alkuvaiheessa, että päätarkoitus, aineellisen tason kohottaminen ei yksin riitä, vaan että tarvitaan myös henkisiä harrastuksia työväestön sivistystason kohottamiseksi.

Tuovinen kuvaan historiikissa koskettavasti miten murheellinen kansalaissota kosketti Härmälää, Rantaperkiötä ja alueen asukkaita. Työväenyhdistyksen toiminta lähti kuitenkin vaikeuksista huolimatta käyntiin jo helmikuussa 1919.

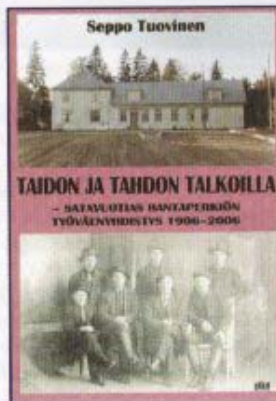
Suuri hanke, oman talon rakentaminen oli alkanut jo vuonna 1917. Kansalaissota katkaisi hankkeen, mutta töitä jatkettiin lainarahoilla jo vuonna 1919, jolloin myös talon ensimmäinen vaihe saatiin valmiiksi.

Teatteri- ja opintokerhotoiminta, erilaisten huvitilaisuuksien järjestäminen, nais- ja nuorisosastojen toiminta sekä kirjaston pitäminen antoivat uudelle talolle elämää. Urheilulla oli tärkeä asema, 1911 perustettu Rantaperkiön Isku toimii aktiivisesti tänäkin päivänä.

Kunnallispolitiikkaan yhdistys pääsi kunnolla mukaan kun Hatanpään maille rakennettiin teollisuuslaitoksia kuten Lokomo, Sarvis, Salmisen kenkätehdas, ym ja yhdistyksen jäsenille alkoi löytyä paikkoja kaupungin lautakunnissa. Kaupunginvaltuustoon yhdistyksen jäsen valittiin vuonna 1925. Sitten monia työväenyhdistyksen kasvatteja on noussut yhteiskunnan merkittäville paikoille.

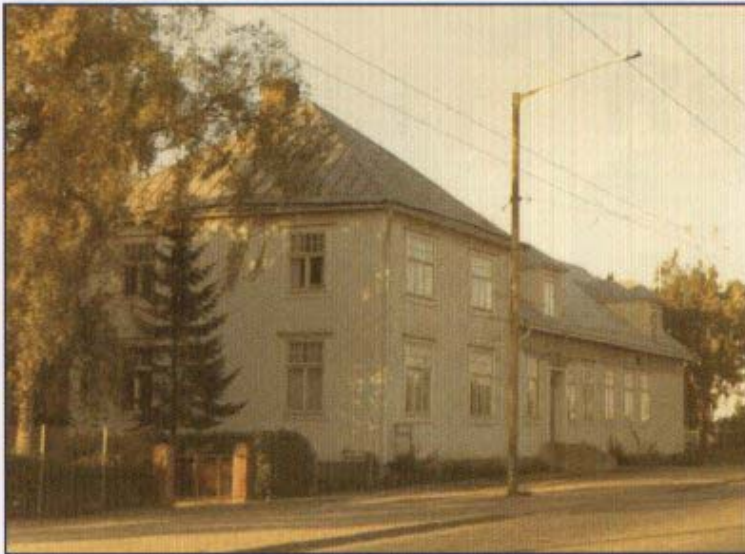
Satavuotisessa Rantaperkiön työväenyhdistyksen toiminnassa on koettu nousuja laskuja, onnen, onnistumisen ja murheen hetkiä, sota-ajat niistä kaikkein kauheimpina. Suurta surua aiheutti myös työväentalon purkaminen 1970-luvulla ja sen ohella niin talkoo- kuin muunkin toiminnan täydellinen muuttuminen.

Tuovinen kertoo kirjassaan tavallisista ihmisistä, jotka vaivojaan säästämättä ovat olleet rakentamassa nykyistä suomalaista hyvinvointivaltiota. Kirjansa lopussa Tuovinen lainaa edesmenneen Viron presidentin Lennart Meren viisaita sanoja: "on tärkeää tietää keitä olemme, mistä tulemme ja mihin menemme".

Risto Holopainen

Taidon ja tahdon talkoilla
- satavuotias Rantaperkiön työväenyhdistys 1906 - 2006
Seppo Tuovinen
Pilot-kustannus Oy, 2006
Kirjaa myy Tampere Seura

Erkki Piililä kertoo:
**TYÖVÄENTALO,
 TOINEN KOTI**

Erkki Piililä muutti perheensä mukana Härmälään nelivuotiaana vuonna 1926 ja on näin ollen asunut Härmälässä, pieniä poikkeamia lukuun ottamatta 80 vuotta. Hän on siis nähnyt Härmälän ja Rantaperkiön kehityksen muutamasta talosta nykyiselleen tuhansien kotien kaupunginosaksi.

Kansakoulun Piililä kävi pääasiassa Rantaperkiön koulussa ja sen jälkeen kaksivuotisen ammatti-koulun metallilinjän. Miehen tie vei sen jälkeen vuonna 1938 lentokonelehtäälle metallimiehen oppiin ja lentokonelehtäällä hän viihtyikin sitten 20

vuotta, vain sotakomennus ja opiskeluaika pois lukien. Työura jatkui vuodesta 1958 eteenpäin 25 vuotta ammattikoulun opettajana.

Sota

Kesällä 1943 kutsu kävi suorittamaan lyhyttä asepalvelusta, jonka aikana Piililän mukaan keskityttiin pääasiassa hyökkäyssotaan, ei puolustamiseen eikä perääntymiseen.

Koulutuksen jälkeen matka jatkui rintamalle, Maaselän kannakselle Jr 35:den 11. komppaniaan, jonka 9. komppaniassa palveli mm. sotamies Mauno Koivisto. Koivisto siirtyi Törnin osastoon, jonne Piililäkin kertoi pyrkineensä. Piililä oli hyvässä fyysisessä kunnossa urheilutaustansa ansiosta ja kertoo voittaneensa mm. rykmentin hiihtokilpailussa Törnin osaston miehet. Kapteeni Törnin ”työhönottohaastattelussa” kävi ilmi, että kuulumista Rantaperkiön Työväenyhdistykseen ei niissä olosuhteissa katsottu plussaksi eikä Piililä päässyt haluaansa osastoon.

Kesällä 1944 nuoren miehen elämä oli katketa kokonaan. Kuuluisassa Ihantalan taistelussa heinäkuun 3. päivä kranaatin sirpale lävisti kypärän ja Piililä haavoittui päähän ja sen aiheuttamasta kuulovammasta hän on saanut kärsiä siitä lähtien. Piililä toipui ja aloitti jo 1945 kaksivuotisen teknillisen koulun ja valmistui koneteknikoksi.

Rantaperkiön Isku

Rantaperkiön Iskun toiminnassa Piililä kertoo olleensa mukana vuodesta 1930 lähtien. Työväentalo oli suuren perheen pojalle

Kuvassa Rantaperkiön työväentalo kaikessa koemudessaan ja alla työväentalon ahkera käyttäjä Erkki Piililä 50-luvulla rakentamansa talon rappusilla.

kaikkine harrastusmahdollisuuksineen kuin toinen koti. Iskun toiminnassa yleisurheilulla oli tärkeä sija ja niinpä Piililänkin pääajajina oli pikajuoksu ja voimistelu.

Kun liittyi Rantaperkiön Iskuun, joka vieläkin Piililän mukaan on yhdistysrekisterissä Rantaperkiön Työväenyhdistyksen voimistelu - ja urheiluseura Isku, niin samalla liittyi automaattisesti myös työväenyhdistykseen. Tähän taas liittyy läheisesti juttu koskien ns. puserolakia, joka rajasi punaisen värin käytön varsinkin esiintymisasiissa. Piililä kertoo esimerkin vuodelta 1934, jolloin hän oli mukana poikien voimistelujoukkueessa, joka esiintyi työväentalon konserttisalissa. Heidän harmaaseen voimisteluasuunsa oli liitetty punainen kangasvyö, joka sai olla Piililän muistin mukaan joko 16 tai 20 mm leveä. Äidin tekemä vyö oli kuitenkin esitystä valvovan poliisiupseerin mukaan liian leveä ja poliisi riisui sen omakätisesti Piililältä pois.

Iskussa Erkki Piililä vaikutti paitsi tietysti urheilijana niin myös yhdistyksen sihteerinä ja puheenjohtajana ja nousi 1969 TUL:n Tampereen piirin puheenjohtajaksi, jota tehtävää hoiti kymmenen vuoden ajan.

Työväenyhdistys

Rantaperkiön Työväenyhdistyksen työväentaloa ruvettiin rakentamaan vuonna 1917, mutta epävakaiden aikojen vuoksi 1918 keväällä paikalla oli vasta perustuskivet ja ehkä hyvä niin. Ensimmäinen osa vihittiin käyttöön kuitenkin jo vuonna 1919. Kaksikymmentäluvun puolivälissä rakennettiin juhlasali ja näyttämö. Talon perusteellista uudistamista pohdittiin pitkään ja hartaasta, mm. ulkovessat olivat kaupungin virkamiesten silmätikkuna. Uudessa asemakaavassa paikalle oli suunniteltu kerrostalo.

Kaupunki ei halunnut uusia 1966 päättyvää vuokrasopimusta, mutta antoi jatko-aikaa vuoden kerrallaan. Näin kitkuteltiin aina vuoteen 1972, jolloin talo monien suruksi purettiin.

Piililä kertoo olleensa samaa mieltä sen aikaisten päättäjien kanssa, että parempi purkaa koko talo, kuin vähin varoin ja talkoovoimin pitää yllä huonokuntoista taloa. Vuokrasopimusta yritettiin ylläpitovaikeuksista huolimatta saada jatketuksi, mutta kaupunki oli tinkimätön ja paikalle rakennettiin kerrostalo.

Arvosteluun, että tällainen kulttuurirakennus on purettu, Piililä huomauttaa ettei silloin ollut käytettävissä EU-rahoja sen enempää kuin muitakaan tukiaisia talon korjaukseen ja ylläpitoon.

Vuonna 1973 Piililä valittiin Rantaperkiön Työväenyhdistyksen puheenjohtajaksi ja sitä hommaa hän hoiti 20 vuotta, monien muiden luottamustoimiensa ohessa.

Risto Holopainen

Hankekehityspäällikkö Jaana Ojares ja markkinointipäällikkö Seppo Riihelä kehuvat alueen vehreyttä, puistoalueita ja näkymäalueita järvelle. Lapsiperheille alue on ihanteellinen, sillä alueella ei ole läpikulkuliikennettä ja koulut ja päiväkodit ovat lähellä, samoin kauppapalvelut ja liikenneyhteydät ovat kunnossa. Alueella, Härmälän saaren kupeessa, on venesatama, jonka läheisyyteen rakennetaan myös uimaranta.

SKANSKA RAKENTAA HIENOLLE ALUEELLE

Skanska Kodit Oy teki viime kesänä kaupat myytävä olleesta Kalmarin maa-alueesta Härmälässä, Pyhäjärven rannassa. Skanska Kodit rakennuttaa alueelle lähes tuhat uutta kotia. Hanke toteutetaan useassa vaiheessa vuosina 2007–2013. Rakennusoikeutta on yli 74.000 kerrosneliometriä. Alueella on asuntorakentamiseen vahvistettu asemakaava, ja ensimmäisten kohteiden rakentamisen suunnitellaan alkavan keväällä 2007.

Skanska Kodit Oy:n Pirkanmaa-Pohjanmaa-alueen hankekehityspäällikkö Jaana Ojares selvittää Kalmarin alueen tämänhetkistä tilannetta. Alueen suunnittelee kaupungin rakentamistapaohjeiden perusteella Arkkitehtitoimisto Eero Lahti Oy. Rakentaminen aloitetaan keväällä 2007 Nuolialantien kulmasta ja syksyn mittaan myös rannan puolelta. Alueella oleva omakotitalo on suojeltu ja säilytetään. Yleissuunnittelu on jo käynnissä ja kaavoittajan eli kaupungin kanssa käydään neuvotteluja esimerkiksi autojen pysäköinnin sijoittelusta. Kaupungin laatimassa kaavassa ja rakennustapaohjeissa määritellään hyvin tarkkaan millaisia rakennukset saavat olla ja miten rakennusalueiden rajat sijoittuvat, Ojares painottaa.

Skanska Kodit Oy:n Pirkanmaa-Pohjanmaa-alueen markkinointipäällikkö Seppo Riihelä painottaa alueen vehreyttä, puis-

toalueita ja näkymäalueita järvelle, jotka mahdollistuvat talojen väljän sijoittelun perusteella. Kaupungin puistoyksikkö on jo valinnut arkkitehdin, joka tekee alueen puisto- ja vihersuunnitelman.

Markkinointipäällikkö Riihelän mukaan alue on niin iso ja monipuolinen, että sitä voidaan markkinoida niin lapsiperheille kuin iäkkäämmillekin ihmisille. Härmälässä ja Rantaperkiössä on myös alueen sisäisiä muuttajia kuten omakotiasujia, jotka haluavat muuttaa kerrostaloon, mutta asua silti Härmälässä. Lapsiperheille alue on ihanteellinen, sillä alueella ei ole läpikulkuliikennettä ja koulut ja päiväkodit ovat lähellä, samoin kauppapalvelut ja liikenneyhteydät ovat kunnossa. Alueella, Härmälän saaren kupeessa, on venesatama, jonka läheisyyteen rakennetaan myös uimaranta.

Alueella tehdään meluntorjuntasuunnitelma, jolla varmistetaan että tehtaalta mahdollisesti kantautuva melu ei häiritse asumista. Kalmarin tehtaan ja asuinalueen väliin rakennetaan maisemaan sopiva meluaita.

Pysäköintipaikat sijoitetaan pääasiassa talojen tai maan alle ja entiseen ilmailuvarikkoon rakennettavaan pysäköintilaitokseen. Alueen keskellä sijaitseva vanha koelaitos on suojeltu ja jää kaupungin

Reilua peliä!

Tule säästöpankkiin ja huomaat,
että palvelu pelaa ja kuviot on kunnossa.
Reilusti tervetuloa!

Marko Lepaus
pankinjohtaja

 **Luopioisten
Säästöpankki**
www.luopioistensaastopankki.fi

Suupantie 2, 33960 PIRKKALA, puh. (03) 233 4300, fax (03) 233 4333

omistukseen. Rakennukseen aiemmin suunnitellulle päiväkodille ei kaupungin mukaan ole tarvetta. Härmälä-Seuran usein esiin nostamasta nuorisotilojen tarpeesta ja sellaisten sijoittamisesta esim. vanhaan koelaitoksen rakennukseen ei ainakaan vielä ole neuvoteltu kaupungin kanssa. Nuoliafatin ja Valmetinkadun länsikulma jää myös kaupungin omistukseen, se on kaavassa merkitty liiketilaksi. Se, että tuleeko siihen pienkauppaa tai kioskia, on kauppiaiden kiinnostuksesta kiinni.

Kallion alla olevat tunnelit ovat siirtyneet kaupungin omistukseen, ne säilytetään, mutta suljetaan.

Neljästä kuuteen vuotta. Koko alueen rakentaminen kestää kaupankäynnin vilkkaudesta riippuen neljästä kuuteen vuotta. Rakentamisjärjestys pyritään tekemään niin että häiriöitä jo alueella asuville koituisi mahdollisimman vähän.

Liikenne, joka aiheuttaa Härmälässä jo nyt ongelmia, tulee kasvamaan noin tuhannen kodin autoilla. Niillä joukkoliikenteen sujuvuutta parantavilla uudistuksilla mitä kaupunki on jo luvannut tehdä, on jo kiire, sillä paine myös Pirkkalan puolelta kasvaa koko ajan.

Hinta. Markkinointipäällikkö Riihelä toteaa alueen hintahaarukan muodostuvan aika laveaksi, mutta uskaltaa karkeasti arvioida hinnaksi neliölle noin 2 500 – 3 500 euroa.

Hintaa nostaa myös autojen pysäköintipaikkojen rakentaminen maan alle ja erilliseen pysäköintitaloon, se parantaa alueen viihtyvyyttä ja turvallisuutta, mutta myös maksaa. Asunnon ostajat eivät ole vielä oikein hyväksyneet sitä, että rakennetut autopaikat maksetaan erikseen. Kaupungin keskustassa autopaikka tai pysäköintioikeus pysäköintihallissa maksaa kymmenestä tuhannesta yli kahteenkymmeneen tuhanteen euroa, jonka lisäksi tulee vuosittainen vastikemaksu.

Skanska on ruotsalainen toistasataa vuotta vanha kansainvälinen yritys, joka rantautui Suomeen 1994. Se on maailman neljänneksi suurin rakennusliike, jonka suurimmat kohteet ovat Etelä-Amerikassa ja Yhdysvalloissa, jossa sillä on suuria silta- ja tiehankkeita. Skanska Kodit Oy on keskittynyt asuntorakentamiseen.

Risto Holopainen

Talopinta Oy

LIKENNENSTRATEGIALLE SUOPEA VASTAANOTTO

Härmälä-Seura ja Omakotiyhdistys laativat Härmälää, Rantaperkiötä ja Sarankulmaa koskevan liikennepoliittisen ohjelman - "strategian". Siinä tarkastellaan kaupunginosiemme liikenteen kehittämistä kokonaisuutena, jonka tavoitteena on alueen säilyminen tulevaisuudessakin elinvoimaisena, rauhallisena, viihtyisänä ja haluttuna asuin- ja työpaikka-alueena.

Ohjelman toimenpide-ehdotukset kirjattiin neljän eri otsikon alle:

Kehä ajan tasalle, mikä merkitsee rakennettavan moottoritien suunnitelmien päivittämistä nykytilannetta vastaaviksi. Huomiota kiinnitetään mm. liittymäjärjestelyihin, ympäristövaikutuksiin, alikulkuyhteyksiin ja riittävään meluntorjuntaan.

Lisää joukkoliikennettä, joka merkitsee paitsi suurempaa vuorotiheyttä myös mm. Nuolialantien bussiliikenteen etuoikeuksia muuhun liikenteeseen nähden, bussikaistoja, katuristeysten järjestelyjä ja hyviä kävely-yhteyksiä pysäkeille. Unohtaa ei saa messujen aikaista liikennettä, Sarankulman työmatkaliikennettä eikä sitä, että kasvaviin matkustajamääriin on varauduttava ajoissa.

Läpiajon haittojen minimointi edellyttää ohi kulkevan liikenteen ohjaamista mahdollisimman suuressa määrin moottoritielle. Siksi liittymät sekä Hatanpään suunnassa että Partolassa tulisi rakentaa tätä tavoitetta vastaaviksi. Reitti Nuutisarankatu - Patamäenkatu - Sarankulmankatu pitäisi saada Pirkkalasta kaupunkiin suuntautuvan liikenteen käyttöön suunnittelemalla liittymät ja katuverkko tälle vaihtoehdolle joustaviksi. Nuolialantie ja Ilmailunkatu olisivat pääasiassa bussi- ja muuta sisäistä liikennettä palvelevia. Pirkkahallin seutua ja viereistä omakotialuettä aikanaan kaavoitettaessa Ilmailunkatu tarkoitettiin vain näiden alueiden sisäiselle liikenteelle ilman

sanottavaa läpikulkua.

Alueen sisäinen rauhoittaminen vaatii mm. ajonopeuden rajoittamista asuntokauduilla 30 km:iin tunnissa, kevyen liikenteen mahdollisuuksien kehittämistä, pihakatuja aikaansaamista, joukkoliikenteen lisäämistä, turvallisuuteen panostamista jne.

Ohjelmaa esiteltiin keväällä Tiehallinnolle ja Tampereen kaupungille, joissa kummassakin johtavat virkamiehet pitivät ehdotuksia perusteltuina ja tutkimisen arvoisina.

Kaupunki vastasi

Tampereen kaupunki on käsitellyt Härmälän liikennestrategiaa aloitteena ja laati-jayhdistyksille osoitetun vastauskirjeen sanoma on varsin myönteinen.

Kehätien osalta kaupunki pitää esitettyjä kannanottoja perusteltuina ja saman suuntaisina omien ehdotustensa kanssa. Asia kuuluu Tiehallinnon toimivaltaan, mutta tietojen mukaan meluntorjuntaa lisä-

tään ja liittymäjärjestelyjä parannetaan.

Joukkoliikenteen kulkua parannetaan jo ensi vuonna toteuttamalla bussien valetuoksia Nuolialantiellä Talvitie/Metsolankadun ja Perkiönkadun risteyksissä sekä koulun kohdalla. Lisäksi Lahdenperäkadun liittymään tehdään erilliset bussikaistat.

Läpiajon haittojen minimoimiseksi alka-nee suunnittelu vielä kuluvan vuoden puolella. Suunnittelun aikana tutkitaan mm. olisiko mahdollista saneerata Nuolialantieta siten, että sisäinen liikenne sujuu, mutta läpikulkua vaikeutuu ja hidastuu. Ratkaisua luvataan etsiä aloitteen tekijöiden kanssa yhdessä.

Alueen sisäiseen rauhoittamiseen etsitään ratkaisua mm. tutkimalla mahdollisuutta Perkiönkadun katkaisemiseen kadun länsipäässä tai koulun kohdalla. Kevyen liikenteen yhteyttä Vähäjärven puiston ja Partolan liikekeskuksen välillä suunnitellaan.

Tiehallinnolta ei kirjallista vastausta ole saatu, mutta kuten tiedetään, moottoritien rakentaminen alkaa ja tien valmistumisen uskotaan parantavan Härmälänkin liikenne- ja meluhaittoja.

Lasse Kristeri

Parasta oppia!

Pirkkalan
Liikennekoulu

Soita - Mailaa - Surffaa

0500558922, 0400558922

tony.lind@pirkkalanliikennekoulu.fi

Hyviä tarjouksia ja ystävällistä palvelua.

Kun koko ja maku ratkaisee

Neste Pirkkala
Killontorintie 2,
puh. 368 0101
Ark. 6.30-21, la 8-21, su 9-21

Olvi III-olut
12-pack

**Nyt uusinta pesutekniikkaa
Washtec Softcare Juno!**

- Hellemmän
- Nopeammin
- Puhtaammaksi

**Autovuokraamosta
edullisesti siistit ja
uudenveroiset**

- Henkilöautot
- Pakettiautot (9,1-10,5 m³)
- Bussit (1+8)
- Peräkärryt

Plussa ostoksista

PÍRKKÄ **K P E U S S A**

Palvelemme:
ma-pe 7-21, la 7-18, su 12-21

K MARKET Nuolialantie 40,
Tampere
HÄRMÄLÄ 03-2654700

KAUPPIAS HOITAA HOMMAN

Avoinna: ti - to 16 - 01
pe - la 12 - 03
su 12 - 22

Karaoke pe - la

Maukkaat pizzat, biljardi, darts ja muita pelejä.

Players Housen asiakaskunta on laaja, sovit varmasti sekaan, myös kaikenlaiset juhlat järjestyvät.

Nuolialantie 48, Härmälä
puh. 265 1201

LUVASSA UUTTA

KONTAKTIPINTAA.

MESSUOHJELMA 2007

- Helmikuu 7.- 8. 2. SÄHKÖVERKOT**
Sähköverkkojen ammattimessut
- Helmikuu 7.- 8. 2. TIETOVERKOT**
Tele- ja tietoverkkojen ammattimessut
- Maaliskuu 14.-15.3. SPORTEC**
Liikuntapaikkojen ja viheralueiden ammattimessut
- Maaliskuu 14.-15.3. GYMTEC**
Kuntoliikunnan ammattimessut
- Maaliskuu 30.3.-1.4. ASTA Kevät**
Rakentamisen ja asumisen messut
- Huhtikuu 13.-15.4. KOTIMAAN MATKAILUMESSUT**
Matkailualan tarjontaa Suomessa
- Huhtikuu 14.-15.4. VAPAALLA**
Aktiivisen vapaa-ajan messut, teemana terveys
- Syyskuu 26.-28.9. ALIHANKINTA**
Teollisuuden alihankinnan ammattimessut
- Lokakuu 19.-21.10. ASTA Syksy**
Rakentamisen ja asumisen messut
- Lokakuu 19.-21.10. KERÄILY**
Antiikin ja keräilyesineiden ostaja myyntitapahtuma
- Marraskuu 16.-18.11. SUOMEN KÄDENTAITOT**
Käsi- ja taideteollisuusmessut
- Marraskuu 16.-18.11. KIVIMESSUT**
Kansainväliset koru- ja kivimessut

Muutokset mahdollisia.

 Tampereen Messut
Tampere Trade Fairs

TAMPEREEN MESSUT OY
Ilmailunkatu 20, PL 183, 33901 Tampere
Puh. 020 770 1200, Fax 020 770 1201
info@tampereenmessut.fi

www.tampereenmessut.fi

BEVETA PONNISTAA PIENELLÄ PORUKALLA tiukassa kilpailutilanteessa

Pääasiassa lasten vaatteita valmistava ja maahantuova yritys Beveta on perustettu Härmälässä. Jukka Tammi on toisen polven yrittäjä, vanhemmat aloittivat yrityksen Jukka Tammen muistin mukaan Härmälänkatu 15:ssä 44 vuotta sitten. Yritys muutti 70-luvun alussa Härmälänkatu 5:teen, sieltä Rantatielle, edelleen Sarankulmaan vuonna 1985, jossa yritys viihtyikin 15 vuotta. Vielä yritys teki koukkauksen Hervantaan ennen kuin päätyi taas Härmälään Nuolialantie 40:neen, K-lähikaupan viereen.

Tällä hetkellä yrityksessä on kolme työntekijää Jukka Tammi mukaan lukien, kun lukumäärä parhaimmillaan on ollut parikymmentä, osa heistä tosin alihankkijoita. Vaatetusteollisuudella on Suomessa mennyt jo pitkään huonosti. Kysymykseen siitä miten Beveta pärjää tiukassa kilpailussa, Jukka Tammi luettelee keinot: alihankinta pääasiasta Virosta ja Intiasta, maahantuonti ja oma työpanos. Viron hinnat ovat tosin Jukka Tammen mukaan nousseet vuoden sisällä noin 40 prosenttia. Yrityskuolemista huolimatta alalle on Tammen mukaan aina tulossa uusia yrittäjiä, tuonti on helppoa ja hinta ratkaisee. Toimiston puolella on tyhjiä tuoleja ja Jukka Tammi toteaa tekevänsä yksin sen mihin ennen tarvittiin kuusi työntekijää. Tietokoneiden tulo on tietysti vaikuttanut siihen kehitykseen.

Omassa tehtaassa valmistetaan erikoismallistoja ja pieniä sarjoja, isommat sarjat tehdään Virossa ja Intiassa. Työn laatu testataan koe-erillä aina ennen tilausta. Laadussa ei niinkään ole sanomista, mutta toimitusajat pettävät varsinkin Virosta joskus pahasti. Monet virolaiset firmat ovat ylityöllistettyjä. Hollannista tuodaan kahta vaatemallistoa ja Saksasta kolmea, naisten käsilaukkuja, reppuja, urheilukasseja ja lompakoita Hollannista ja Virosta. Osa tuotteita valmistetaan Kiinassa.

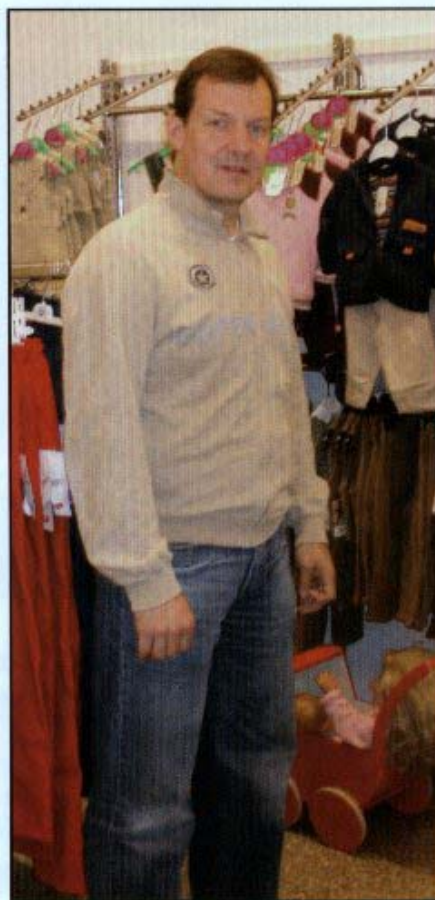
Bevetan tuotteita myydään eri puolilla Suomea useissa eri liikkeissä ja Jukka Tammi kertookin auton olevan aina täynnä kun hän lähtee esittely ja myyntimatkoille. Kaikkia tuotteita löytyy myös tehtaan myymälästä ja kannattaa kysyä jos esillä olevista ei mieleistä löydy, sillä varaston puolelta löytyy Tammen mukaan lisää tavaraa sillä kaikki ei esille mahdu. Joulukuun alussa avattavassa Ideapar-

kissa Bevetalla on pieni osasto.

Tehtaanmyymälä-idea toteutettiin jo 15 vuotta sitten Sarankulmassa. Ensimmäin myytiin mallikappaleita ja sitten kaikkea muutakin. Jukka Tammen mukaan se ei yhtiön liikevaihdosta näyttele ratkaisevaa osaa, muuta on hyvänä lisänä ja tekee yritystä tutuksi asiakkaille. Valikoimasta löytyy lapsille käyttövaatteista aina juhla-asuun saakka ja hinnat ovat Tammen mukaan tehtaan myymälässä hiukan edullisempia kuin muualta kaupasta ostettaessa.

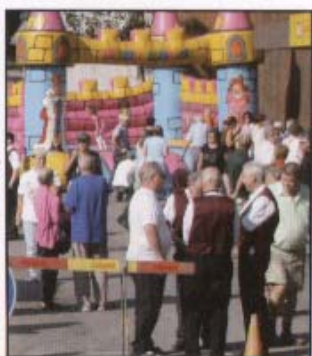
Jukka Tammi kertoo työskennelleensä alalla jo 25 vuotta ja oppineensa työhön jo aivan nuoresta pojasta lähtien vanhempien yrityksessä. Nyt hän sanoo vähän jännittävänsä miten ihmiset löytävät uuden paikan. Aukioloaikoja on jo toivottu pitemmiksi, mutta kun työntekijät lähtevät kolmelta ja jos hän itse on reissussa niin sitten ovet saattavat olla kiinni, mutta kun valot palavat niin sisään voi tulla. Beveta-nimi tulee muuten Jukka Tammen isän nimestä, Bertil-Be, Viljo-v, Elias-e ja Tammi-ta = Beveta.

Risto Holopainen

Jukka Tammi on toisen polven yrittäjä, vanhemmat aloittivat yrityksen Härmälänkatu 15:ssä 44 vuotta sitten. Bevetassa työskentelee tällä hetkellä kolme työntekijää Jukka Tammi mukaan lukien. Tarja Lius ompelee pieniä erikoiseriä ja Liisa Rauhamäki pakkaa.

Raumalle suuntautuneelle kesäretkelle osallistui myös omakotiyhdistyksen väkeä. Vanhan Rauman kapeilta kujilta oli mukava kurkistella pihoihin. Alla:

Härmälä-Seuran kesätapahtumia

Härmälä-Seuran kävelyretki alkukesästä Huvilarannikolle oli menestys, sillä tapahtumaan osallistui noin 200 henkeä, kahviakin oli tarjolla. Oikealla.

Härmälä-päivää suosi kaunis sää, tilaisuuteen liittyi myös valokuvanäyttely Historian havinaa. Vasemmalla.

Laestenvaatteiden tehtaanmyymälä

UUSI MYYMÄLÄ AVATTU

USKOMATTOMIA

HUOMI! Naisten käsilaukkuja mekanttujen varastosta edullisesti

TARJOUKSIJA

BEVETA OY

Koot 44-176 cm

Nuolialantie 40, Härmälä R-marketin vieressä

p. 270 3200

Juhlaan ja arkeen

avoinna: ma 8-18, ti-pe 8-15

VAIVATTOMASTI UUTEEN KOTIIN OSAOMISTUKSELLA!

As Oy Tampereen Saara
As Oy Tampereen Sirkka

Perkiönkatu 70 ja 72, 33900 TRE

Arvioitu valm. 7-8 / 2007

Viihtyisiä ja toimivia koteja omalle tontille hissillisiin taloihin Härmälään. Asukkaille on varattu sähköpistoke- ja autokatospaikkoja. Partolan kauppakesitymän palvelut n. 1 km päässä. *Tampereen keskustaan vain 5 km!*

HUONEISTO- ESIMERKKEJÄ:	Osaom. 15 % alk.	Velaton hintaa alk.	Vuokrat alk.
1h+tk+s 39,5 m ²	12.328 €	82.187 €	336 €
2h+k+s 47,5 m ²	14.675 €	97.836 €	402 €
2h+k+s 53,0 m ²	17.099 €	113.993 €	462 €
3h+k+s 72,5 m ²	22.682 €	151.210 €	618 €

Katso myös: As Oy Tampereen Varuskatu 2

Toimivia erikokoisia kerrostaloasuntoja Kalkunvuoren uudelle asuinalueelle. Arvioitu valm. 5-6 / 2007.

Pienin as: 2h+k+s 47,5 m²
Suurin as: 3h+k+s 79,5 m²

Kysy lisää kohteesta!

As Oy Nokian
Vaahterakatu

37120 NOKIA

Valmistuu 29.12.2006

2/3 MYYTTY!

Kauppa ja posti vieressä; koulut, päiväkotit ja ostoskeskus lähellä. Talossa pesutupa ja kuivaushuone.

JÄLJELLÄ OLEVAT HUON.	Osaom. 15 % alk.	Velaton hintaa alk.	Vuokra alk.
2h+k+s 65,0 m ²	16.168 €	107.786 €	470 €
3h+k+s 78,0 m ²	19.401 €	129.343 €	563 €
4h+k+s 87,0 m ²	21.862 €	145.749 €	632 €

Velaton keskineliöhinta: 1704 €

KORKOTUETTU OSAOMISTUSASUNTO:

Maksat aluksi **vain 15 %** asunnon hinnasta ja asut noin 6 v. normaaliin asumistukseen oikeuttavalla vuokralla. Sen jälkeen voit lunastaa asunnon omaksi tai jatkaa vuokralla asumista.

Asuntopoppankki Oy tarjoaa asiakkaillemme edullisen lainan koko osaomistussuodelle vakuutena ainoastaan ostettu osaomistusasunto. Kysy lisää!

Katso päivitetty myyntitilanne kotisivuiltamme osoitteessa:
www.pirkanmaanavoasunnot.fi

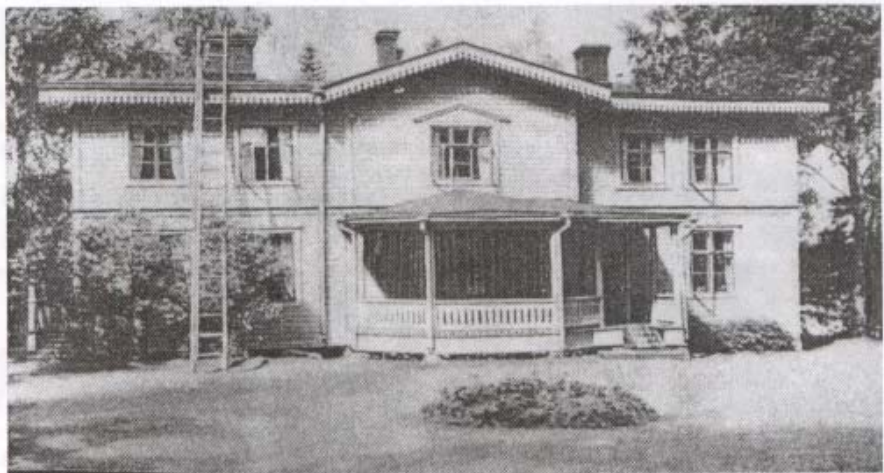
Pirkanmaan
AVO
Asunnot

Pirkanmaan Avo-Asunnot Oy
Hallituskatu 17, 33200 TRE
p. 03 213 3595 / 040 774 7765

Kadunnimet kertovat

Metsola lastenkodiksi muutettuna. Rakennuksen ulkoasua on pelkistetty Sommerin ajoista. Paikalla on nykyään 1970 rakennettu Perhetukikeskus.

Kuva on julkaistu Voionmaan Tampereen historiassa.

“MUINAINEN METSOLA OLI SATU”

Härmälän nimistön taustalta löytyy kadonnut huvilamaailma

Härmälän kulkuväylistä Lepolantie, Kuuselankuja ja Metsolankatu viittaavat Pyhäjärven eteläisen rantakaistaleen eli kulmakunnan kielellä Huvilarannikon ammoon sitten edesmenneeseen kesäasutukseen. Uusina johdannaisina nimistöön ovat ilmaantuneet Metsolankuja ja Metsolanpuisto, joista edellinen on entisen lentokenttäalueen liepeiltä tuliterälle pientaloalueelle pistävä Metsolankadun haarauma ja jälkimmäinen samaisen väylän varteen Härmälän- ja Perkiönkadun väliin sijoittuva viherkeidas, nyttemmin tosin pahaan alennustilaan päästetty.

Edellä mainituista “huvilateistä” koko kaupunginosan tärkeimpiin lukeutuu juuri vajaan kilometrin pituinen Metsolankatu, joka toimii yhdyssiteenä Nuolialantien ja Ilmailukadun välillä. Jousen kaaren lailla kaartavana se eroaa ilmasultaankin muuten melko suoraviivaisesta asemakaavasta. Mieleen juolahtaa ajatus, että Talvitien suusta Rukkamäkeen ja Sarankulmaan johtanut kärrikäuden kulku-ura on tässä saattanut ohjata kaavoittajan piirrintä. Erikoista on myös että Metsolan huvila ja siitä nimensä saanut katu sijaitsevat suhteellisen etäällä toisistaan, itse asiassa eri kaupunginosissa jos Talvitietä pidetään Härmälän ja Rantaperkiön rajalinjana. Tässä suhteessahan esimerkiksi Lepolantie ja Kuuselankuja ovat paljon oikeaanosuvampia. Ilmeisesti Metsola katsottiin aikanaan paikallisesti niin huomattavaksi maamerkiksi että sen nimi piti näkyä myös kartoissa -vaikkapa sitten “väärässä paikassa”.

Härmälän kaavaa laadittaessa 1920-luvulla Pyhäjärven rantakaistaleen maapohja oli jo kaupungin omistuksessa, samoin kyseisellä kaistaleella olevista huvilakiin-

teistöistä muun muassa Metsola, jonka kaupunki oli ostanut Arthur Sommerin perillisiltä 1921 ja muuttanut sen seuraavana vuonna lasten vastaanottokodiksi ennen heidän sijoittamistaan yksityiskoteihin kuten virallinen sanonta kuuluu. Kyseessä oli eräs ensimmäisiä kunnallisen lastensuojelutyön toteutuksia Tampereella, ja juuri lastenkotina tuo entinen herrasväen suvivasumus vielä viime sotien jälkeisiltä vuosikymmeniltä muistetaan.

Kun kaupungin perhetukikeskuksen uudisrakennus 1970 valmistui mahtavien puiden suojaan Tuomikujan päähän, ei vanhasta Metsolasta ollut jäljellä juurikaan muuta kuin kivijalka, jota sitäkin on enää vaikea maastosta löytää. Perhetukikeskuksen nimi muistuttaa sentään nykyeläjää paikan menneisyydestä.

Arthur Sommer oli monitahoinen vaikuttaja

Edellä mainittu Arthur Sommer teki elämässään paljon muutakin kuin karttanimistöön runsaasti jälkiä jättäneen kesäasunnon. Huvilarannikon muiden mahti-isäntien tapaan hänessä oli miestä moneksi - ja menestyvää sorttia oli jälkikasvukin.

Arthur syntyi 21. lokakuuta 1847 Hämeenlinnassa Alexander Martinus Sommerin (1805-1881) ja Maria Josefina Holmströmin (1810-1858) toisena lapsena. Nuoruudessaan ulkomailla huomattavan laajan sivistyksen hankkinut perheenpää oli talonomistaja ja aikansa monialayrittäjä, jolle keväällä 1850 tarjottiin konttoripäällikön tointa Finlayson & Co:n tehtaassa Tampereella. Tänne mies perheineen muuttikin, osti kaupungilta kaksi vierekkäistä tonttia

Satakunnankadun ja Itäisen puistokadun eli nykyisen Hämeenpuiston kulmauksesta ja rakennutti talon joka pian tunnettiin Sommerin huvilana, se näet sijaitsi miltei maalaismaisemissa silloisen asutuksen laidalla.

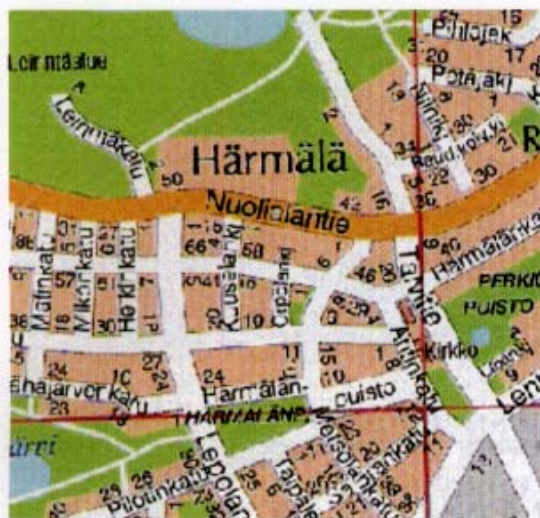
Arthur-poika seurasi monessa suhteessa isänsä jälkiä. Hänkin hankki kaupallisen koulutuksen ja kielitaidon, pestautui Finlaysonille konttoriharjoittelijaksi, toimi lopulta (maaliskuusta 1890) isännöitsijänä eli nykymäärein toimitusjohtajana ja erosi yhtiöstä 1897 sen omistajien kanssa syntyneiden kiel- ja kansallisuuserimielisyyksien vuoksi. Vain vuotta aiemmin hänet oli kruunattu kauppaneuvoksen titelillä.

Jo 1870-luvun puolivälissä Arthur Sommer oli perustanut Tampereelle maamme ensimmäisen kenkätehtaan ja välittömästi erottuaan “pumpulista” hyödynsi hankkimaansa asiantuntemusta perustamalla uuden yrityksen, Tampereen Puuvillateollisuus Oy:n, jonka johdossa uurasti kuolemaansa asti. Yhtiön punatiilinen tuotantolaitos valmistui Lapinniemenle 1899 ja siellä se seisoo tänä päivänä, tosin toisia tarkoituksia palvelevan. Näyttävää roolia Sommer esitti Suomen Kutomateollisuuden Työntantajaliiton ja Kansallis-osake-pankin syntyvaiheissa. Kaupunginvaltuustossa hän istui pitkään ja ehti kolata myös kolmet säätyvaltiopäivät paikallisten porvarien edustajana.

Kesänviettoa sääty-yhteiskunnassa

Astuttuaan avioon vuonna 1880 Lydia Johanssonin kanssa Sommer vuokrasi Hatanpään mailta Vihilahden etelärannalta huvilatontin, joka laajuudeltaan ja osin toiminnoiltaan muistutti pientä maatilaa. Metsolaksi nimetyllä huvilalla oli suorastaan terapeuttinen merkitys nauttijoilleen, ei vähiten isännälle itselleen. Eva-tytär kertoo (Tampere, tutkimuksia ja kuvauksia, 1929):

Meille lapsille järjesti isä rakastamassaan Metsolassa leikkittävän, tenniskentän ja aurinkokylpylän. Uimarannassa ja puutarhassa kuluivat kesät rattoisasti ja tänne

Metsolankatu, toimii yhdyssteenä Nuolialantien ja Ilmailunkadun välillä. Jousen kaaren lailla kaartuvana se eroaa muuten melko suoraviivaisesta asemakaavasta.

kiiruhdettiin koulun päätyttyä, eikä tehnyt mieli kaupunkiin niin kauan kuin täällä oli hedelmiä ja marjoja. Metsola oli isäni paras virkistyspaikka, jonne hän aina koetti päästä työn päätyttyä, tavallisesti Tiira-laivalla. Hän ei mielellään yöpynyt kaupunkiin kesäisin, vaan myöhään illallakin palasi huvilaansa, jonka metsä oli hänen silmäteränsä. Sitä ei saanut kaataa muuta kuin mitä tarvittiin puiston kunnossapitämiseen.

Toinen tytär Aili puolestaan tunnelmoi (Tammerkoski 6/1948):

Muinainen Metsola on satu. Sellainen satu, joka kerran on ollut todellisuutta, mutta joka vuosikymmenten vierityä on saanut kaukaisen, kauniin hohteen.

Vallasväen kosketuskohdat lähitienoön vakinaiseen asujaimistoon jäivät vähäisiksi. Rahvasta kaivattiin paikalle vain palvelijoina ja lastenhoitajina, tilapäisinä timpureina, työmyyrinä pelto- ja viljelysmailla. Toisaalta tässä tarjoutui vähäväkisille tervetullut lisäansion mahdollisuus. Huvilanomistajilla keskinäistä kanssakäymistä kyllä riitti, kaikki kun olivat tutuja toisilleen ellei peräti sukulaisia.

Somersalo-sisarusten vaiheita

Arthurille ja Lydialle siunaantui kuusi aikuista saavuttanutta lasta, tyttöjen lisäksi neljä poikaa, joita kodin- ja ehkä erityisesti kesäkodin -lämmän muisto elähdytti läpi elämän.

Suuressa nimenmuutossa 1906 Somersalin sisarukset "suomettuivat" Somersaloiksi. He osallistuivat suomalaisen yhteiskunnan rakentamiseen monella tavalla ja monella tasolla tuulisakaan paikkoja kaihtamatta. Leimallista heille oli kirjallinen lahjakkuus.

Lapsista vanhin Eva (s. 1883) kohosi maassamme melkoiseksi auktoriteetiksi kotitalouden ja käsityön opettajana ja kehittäjänä. Hän toimi muun muassa Tampereen tyttöjen ammattikoulun johtajattarena 1926-29 ollen samoihin aikoihin kansanedustaja, tätä ennen Helsingin kaupungin monissa luottamustoimissa. Kuului Kotilieden ensimmäiseen toimituskuntaan 1920-luvulla,

lisäksi useiden muiden lehtien toimittaja, avustaja, kirjeenvaihtaja. Alansa klassikko on Eva Somersalon yhdessä Helmi Koskimiehen kanssa 30-luvun alussa kirjoittama Keittotaito, josta WSOY otti viitisen vuotta sitten peräti 49. painoksen.

Ensi Elias (1884-1927) suoritti diplomi-insinöörin tutkinnon Helsingin teknillisessä korkeakoulussa 1911 ja työskenteli sitten useiden teollisuusyritysten johtopaikoilla koti- ja ulkomailla, isänsä perustaman Lappiniemen puuvillatehtaan palveluksessa 1914-16. Kaupallisen alan tehtäviä Englannissa, vuodesta 1923 Helsingin Insinööri-toimiston osakkaana sekä tämän ohella viimeisinä vuosinaan Oy Systeman myyjänä. Vuoden 1918 sodassa otti osaa Varkauden ja Tampereen taisteluihin, majuriksi yleneenä Helsingin komendantti 1919. Julkaisi eräitä kaunokirjallisia teoksia salanimellä Kapteeni Vähäkäs.

Yrjö Aleksanterin (s. 1886) elämäнкаarta väritti kansainvälisyys. Päästyään ylioppilaaksi Tampereen reaalilyseosta 1904 suoritti Helsingin yliopiston fyysismatematisissa tiedekunnassa filosofian kandidaattitutkinnon 1907. Tämän jälkeen assistenttina Pulkovan tähtitornissa Venäjällä, tohtorinväitöskirjan valmistelua Saksassa, insinööriaineisiin syventymistä Englannin ja Itävallan parhaissa opinahjoissa. Perusti maailmansodan aikana Helsinkiin pankkiiriliikkeen Yrjö Somersalo & Kumpu, jota johti vuoteen 1921. Siirtyi sittemmin pysyväisesti Amerikkaan Jersey Cityn ja Chicagon radiotehtaisiin, missä herätti huomiota radioteknisillä keksinnöillään.

Aili Maria (1887-1957) oli koutukseltaan sairaanhoitaja. Opiskeluvaiheessaan matkusteli laajalti Euroopassa osin kielitaitoa kartuttaakseen. Saavutti kirjailijana valtakunnallista tunnettuutta historiallisilla romaaneillaan sekä ennen kaikkea saduillaan ja nuortenkirjoillaan. Moni ikäihminen muistaa yhä esimerkiksi Mestaritontun seikkailut. Arvi A. Kariston kustantama Metsolan lapset piirtää todenmukaisen kuvan varakkaan porvarisperheen "villaelämästä kaukana maalla" vaikka henkilöiden

nimet onkin vaihdettu etäännyttämisen nimissä. Tampereen kaupunki muisti palkinnoillaan rakastettua kertojaa 1951 ja -56, Topelius-palkinto -52.

Mainittakoon vielä, että Aili Somersalo viihdytti 1916 aikansa kulttuuripersoonana tunnetun Armas Toivo Tarvaksen kanssa. Tarvas oli senaattori Ossian Wuorehimon ottopoika ja usein nähty vieras Lepolassa. Metsolan ja Lepolan läheisyys antoi otollisen mahdollisuuden nuorten romanssille, jollaisiin oli kyllä totuttu näillä rehevillä rannoilla. Avioliitto purkautui 1922.

Artturi (s. 1889) kirjoittautui kotikaupunkinsa reaalilyseon ensimmäiselle luokalle 1899, ylioppilas 1907, agronomin tutkinto 1914. Maanviljelijän urallaan omisti pitkään Valkilan kartanoa Pirkkalassa, mutta vaihtoi kansalaissodan jälkeen alaa perustamalla pankkiiriliikkeen Helsinkiin ja Tampereelle. Vuodesta 1922 Ilmailuvarikon kamreerina Helsingissä, sittemmin useiden ulkomaisten toimiminen Suomen-edustaja. Artturi julkaisi myös lähinnä liike-elämään liittyviä artikkeleita erinäisissä aikakauslehdissä ja avusti sellaisia teoksia kuin Luonto tieteen valossa ja Tavarasanakirja.

"Jääkäri ennen jääkäreitä" taisteli miekalla ja kynällä

Somersalo-sisarusten esittelyssä olemme nyt päätyneet pahanpohjimmaiseen eli Arne Sakariin (1891-1941). Hänen kohdallaan opiskeluvuodet Tampereella ja Helsingissä sujuivat tavanomaisen tasaisesti, mutta Jenan yliopistossa Saksassa kesällä 1914 tohtorinväitöksen valmistautuva tiedemiehen alku joutui keskele maailmansodan syttymisen nostattamaa huumaa. Sotainnostan tartunnan saaneena Arne ilmoittautui vapaaehtoiseksi keisari Vilhelmin joukkoihin, joiden odotettiin raivaavan tiensä Pariisiin voitonparaatiin parissa kuukaudessa.

Kohtalokkaan ratkaisun jälkeen vastaleivottu husaari muovasiikin elämästään draaman, jonka rinnalla kaikki sepitetyt kertomukset tuntuvat kalpenevan.

Rintamapalveluksessa Arne Somersalo osoitti mitä rämäpäisintä rohkeutta ja kipusi pian rivimiehestä upseeriksi. Saksan tappion hämmöttäessä tämä Marnen, Verdunin ja Sommen kolhuja kokenut veteraani katsoi parhaimmaksi hakeutua synnyinmaan helmaan, liittyi Mannerheimin luvalla majurina Suomen armeijaan keväällä 1918 ja sai kaksi vuotta myöhemmin nimityksen ilmavoimien komentajaksi, uranuurtajaksi uuteen aselajiin. Tässä tehtävässä hän koki everstiluutnantiksi 1924 ja erosi puolustusvoimista 1926 jouduttuaan joustamattomuuttaan napit vastakkain esimiestensä kanssa.

Välirikkoa seuranneina vuosina avioitumaankin ehtineellä Somersalolla (puoliso Eva Becker) oli yhä sotilaallisia luottamus-tehtäviä, mutta 1920-luvun lopulta lähtien hän otti tärkeimmäksi aseeseen painetun sanan. Ei aikaakaan kun terävä kynänkäyttäjäksi nousi lapuanliikkeen Ajan Sana -sanomalehden päätoimittajaksi. Mäntsälän kapina keväällä 1932 tarjosi sitten

mahdollisuuden järeimpiinkin toimiin. Selkkauksen loppunäytöksessä 6. maaliskuuta kapinallisten päälliköille myönnettiin oikeus tulla vapaana Helsinkiin "hallitusneuvotteluihin". Samassa autossa lähtivätkin Mäntsälästä maanviljelijä Vihtori Kosola, kenraali K. M. Wallenius ja eversti-luutnantti-*evp* Arne Somersalo. Jo matkalla Wallenius käytännössä antautui siirtymällä vastaan tulleen kenraali Malmbergin auttoon ja muut kaksi suljettiin perillä poliisin koppiin. Se oli sen lorun loppu.

Lapuanliikkeen jatkajaksi perustettiin Isänmaallinen kansanliike, jonka riveistä Somersalo valittiin kansanedustajaksi vuosiksi 1933, -34 ja -35. Lehtimiesura jatkui IKL:n pää-äänenkannattajan Ajan Suunan päätoimittajana. Kantava voima hän oli koko puolueen lehtiryhmässä, jonka eri paikkakunnilla ilmestyvät avisiit lopulta sulautuivat toisiinsa yhteisellä nimellä ja sisällöllä. Poliittisen kirjoittelun ohella on mainittava erityisesti ensimmäisen maailmansodan kurimusta kuvaava muistelmateos Taisteluvuosien varrelta, joka ei jätä kylmäksi nykylukijaakaan. Otava otti siitä useita painoksia, ja teos löytyy yhä Metson varastokirjoista.

Talvi- ja jatkosotaan kauan siviilissä ollut mies runnoi itsensä puoliväkiin, omien sanojensa mukaan "taistoon oli päästävä pirua ja ryssiä vastaan". Kumman aseesta kohtalokas luoti lähti ei ole tiedossa mutta joka tapauksessa kuolemaa pelkäämätön soturi tapasi matkansa päin Kiestingin motissa 17. elokuuta 1941 johtaessaan korpisotaan tottumattomia saksalaisia.

Jäähvääskäynti Metsolan mailla

Vain muutamaa kuukautta aiemmin Arne Somersalo oli käynyt Aili-siskonsa kanssa viimeisen kerran Metsolassa. Sisaruksel eivät olleet tuntea seutua, vaivoin löysivät kujanteen joka ennen johti huvilaan. Kirjailija lopettaa kuvauksensa (Tammerkoski 6/1948):

Palatessamme vaiteliaina kaupunkiin jäähyväiskäynniltämme totesimme kaiken katoavaisuuden. Pian tämän jälkeen tuli viesti veljeni kaatumisesta itärintamalla. Muinai-

sen Metsolan satu oli lopullisesti päättynyt. Jotain on sentään jäljellä. Rantaperkiön ja Härmälän nimistöissä tarkkakorvainen saattaa yhä kuulla etäisiä kaikuja kadonneesta suviparatiisista ja sen ihmisistä.

JUHANI HILDÉN

Lähdemateriaali:

Arne Somersalo: Taisteluvuosien varrelta. Otava 1928.

Yrjö Raevuori: Tamperealaisia sukuja. Tampereen kaupunki 1932.

Aili Somersalo: Metsolan lapset. Arvi A. Karisto Oy 1951.

Suomen kirjailijat 1917-1944. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia 365. Gummerus 1981.

Juhani Hildén: Huvilarannikko. Tamperealais-herrasväen kesäasukuksen vaiheita Rantaperkiössä ja Härmälässä. Härmälä-Seura 1993.

Jussi Niinistö: Suomalaisia soturikohtaloita. Suomalaisuuden liitto 1998.

Facta 2001. WSOY.

Internetin www-sivustot koskien Suomen il-mavoimia, Mäntsälän kapinaa sekä suomalaisen lehdistön historiaa.

FUJIKUVAT

TILAA KUVAT ITSE HELPOSTI

Siirrä kuvat:
MUISTIKORTEILTA
KAMERAPUHELIMESTA

Talleta kuvat:
CD:lle

Valmistamme aidot valokuvat
kestävälle Fuji-Supreme paperille
käsityönä.

FUJIFILM
www.fuji.fi

Suupantori 2
PIRKKALA
p.3681280
www.kuvakuisma.fi

Härmälä-Seuran julkaisemia paikallishistoriaan liittyviä kirjoja

Juhani Hildén: HUVILARANNIKKO Tamperealais-herrasväen kesäasukuksen vaiheita Rantaperkiössä ja Härmälässä. Kertomus menneestä maailmasta, kadonneesta kulttuurimuodosta, ajasta jolloin kesäasunnon autuudesta saattoi nauttia vain yhteiskunnan ylin kerros. (Painos lopussa, uusi tulossa.)

Jaana Alajoki: HÄRMÄLÄ-RANTAPERKIÖ, torpista lentokoneisiin.

Kirjassa raotetaan ovea Härmälän ja Rantaperkiön historiaan, ja muistellaan muutenkin menneitä; kun kessu kasvoi paikallisessa puutarhassa tai kun kaupungin ensimmäinen trollikka ajoi kohti Härmälää. (16 euroa)

Juhani Hildén: Taksivärkkipäivistä tietokoneaikaan. SARAN-

KULMAN kaupunginosakirja.

Kirjassa kerrotut ihmiskohtalot antavat läheisen kosketuksen menneeseen torppariaikaan. Se antaa selkeän taustan tämän päivän yritystoiminnalle Sarankulmassa. (17 euroa)

Kirjoja voi ostaa:

Aimo Erola puh. 2650 872, 0400 999471

Metsolankatu 34, 33900 Tampere

Aarno Ivendorff puh. 2653 798

Härmälänkatu 25 A4

33900 Tampere

Tampereen Vanhuspalveluyhdistys ry
Vireä ikivihreä.

Turvallista asumista osaavissa ja luotettavissa käsissä

Tarjoamme ikääntyville ja erityistä tukea tarvitseville monipuolisia ja laadukkaita asumispalveluja yksilölliset toiveet ja tarpeet huomioiden.

ASUMISPALVELUT - RAVINTOLAPALVELUT - VIRKISTYSTOIMINTA

Tampereen
Vanhuspalveluyhdistys

Tampereen Vanhuspalveluyhdistys ry
Kauppakatu 9 D, 33200 Tampere
Puh. 010 400 9000, Fax 010 400 9206
www.tampereenvanhuspalveluyhdistys.fi

Helposti ja vaivattomasti - Picea!

Monipuolista huolenpitoa ja apua kodin askareissa, luotettavia tekijöitä kodin ja kiinteistöjen remontointiin.

Muistathan kotitalousvähennyshyödyn!

KOTIPALVELU SIIVOUSPALVELU REMONTOINTI

Kun arvostat korkeaa ammattitaitoa ja laadukasta lopputulosta, Picea on luottamuksesi arvoinen.

Tampereen
Picea Oy

Tampereen Picea Oy
Kojolankatu 3, 33900 Tampere

Puh. 010 900 9800
www.tampereenpicea.fi

Pysyvän edullisesti S-marketista

POUTTU

Pouttu
Porsaauunifile, kg

449

INGMAN

599

Ingman
Pohjanpoika
kermajuusto, kg

KARINIEMI

695

Kariniemi
hunajamarinoidut
filepihvit, kg

PIRKANMAA

**Bonusta
jopa 5 %**

SUNNUNTAI

185

Sunnuntai
Torttutaikina
1 kg / pkt

MEIRA

189

Kulta
Katriina -kahvi
500 g, 3,76/kg
raj. 2/tal.

Panda

1490

Panda
Juhlapöydän
konvehdit
5x300 g
9,93/kg

Palvelemme ma-pe 7-21, la 7-18, su 12-21 (ei 12.11.)

PIRKKALA
Kenkätie 2, puh. 357 6300

S MARKET

**Pirkkalan
apteekki**

Suupantori 4
puh. 358 7500
fax. 358 7555

Palvelemme
ma-pe 9-19
la 10-15

Tervetuloa!

**Koivu
Apteekki**

Palvelemme:

ma-pe 9.00 - 20.00
la 9.00 - 16.00

Koivu

Apteekki

Hyvää vointia!

Lempääläntie 21
33820 Tampere
puh. 3122 110
fax 3122 1150